

ADVIES

**Toepassing van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en
bestuur op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk
Gewest en van de Gemeenschappelijke
Gemeenschapscommissie**

6 november 2017

Aanvrager	Minister-president Rudi Vervoort
Aanvraag ontvangen op	29 september 2017
Aanvraag behandeld door	Commissie Economie - Werkgelegenheid - Fiscaliteit - Financiën
Aanvraag behandeld op	24 oktober 2017
Advies uitgebracht door de Raad van Bestuur op	6 november 2017
Advies bekrachtigd door de Plenaire zitting van	16 november 2017

Vooraf

Het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie (VSCB), meer in het algemeen het « Europees begrotingspact » genaamd, werd op 2 maart 2012 in Brussel ondertekend door de Staats- en Regeringshoofden van 25 Lidstaten van de Europese Unie, en is op 1 januari 2013 in werking getreden.

Dit Verdrag voorziet voor de ondertekenende Staten de verplichting om de bepalingen van artikel 3, §1 van het Verdrag in te voeren in hun nationaal recht, door middel van bij voorkeur grondwettelijke dwingende en permanente bepalingen, teneinde de naleving ervan doorheen de nationale begrotingsprocessen te verzekeren. Dit artikel voert de « gulden regel » in, waardoor de Staten zich ertoe verbinden om begrotingen in evenwicht of in overschot te hebben en om geen structureel tekort van 0.5% van hun BBP te overschrijden. Tevens gelast het Verdrag elke ondertekenende Staat om zich vlug in overeenstemming te brengen met zijn « doelstelling op middellange termijn » of met zijn aanpassingstraject, volgens een kalender die op voorstel van de Europese Commissie werd opgesteld en die rekening zal houden met de risico's voor de houdbaarheid van de specifieke overheidsfinanciën van elk land.

Tevens moeten de ondertekenende Staten een correctiemechanisme invoeren, voor het geval dat ze op een duidelijke wijze van de begrotingsdoelstelling op middellange termijn of van het aanpassingstraject zouden afwijken.

Op het gewestelijk niveau heeft het Brussels Parlement de ordonnantie van 20 december 2013 aangenomen betreffende de goedkeuring van het Samenwerkingsakkoord van 29 november 2013 tussen de Federale Overheid, de Gemeenschappen, de Gewesten en de Gemeenschapscommissies betreffende de uitvoering van artikel 3, §1, van het Verdrag inzake stabiliteit, coördinatie en bestuur in de Economische en Monetaire Unie en houdende goedkeuring van gewestelijke op begrotingsgebied geldende bepalingen, die aangepast zijn aan sommige bepalingen van voornoemd Akkoord.

Artikel 4, §3 van deze ordonnantie voorziet dat het Brussels Instituut voor Statistiek en Analyse (BISA) ten minste één keer per jaar een openbare evaluatie van de naleving van de sociale en milieudoelstellingen maakt. Tevens verduidelijkt dit artikel dat de sociale partners, bij monde van de Economische en Sociale Raad voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, eveneens de mogelijkheid hebben om te allen tijde een advies aan de Regering te formuleren.

Artikel 4, §6 van deze ordonnantie geeft het BISA eveneens de opdracht om uiterlijk op 31 december 2017 tot een algehele evaluatie van de toepassing van het VSCB over te gaan. De Regering moet vooraf via de Economische en Sociale Raad het advies van de sociale partners inwinnen. Het is in deze context dat de Raad het onderhavige advies opmaakt.

Advies

De Raad stelt vast dat de sociale partners over weinig concrete elementen beschikken om de toepassing van het VSCB in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te kunnen evalueren.

De Raad wijst erop dat er momenteel een consensus bestaat over het belang van de openbare investeringen die de economische groei kunnen stimuleren, zoals een simulatie van het Federaal Planbureau dit aantoont¹.

Bovendien geven de aanbevelingen van de Europese Raad betreffende het Hervormingsprogramma van België voor 2017 en houdende advies van de Raad inzake het Stabiliteitsprogramma van België voor 2017² aan dat in België, krachtens de Europese normen, de openbare investeringen zeer gering zijn, in het bijzonder ten opzichte van de totale openbare uitgaven, en dat de kwaliteit van de infrastructuur om die reden erop achteruitgaat (meer in het bijzonder de wegen- en spoorwegeninfrastructuur, wat problemen inzake verkeersdruk en luchtverontreiniging met zich meebrengt).

De investeringsgraad van de overheden is immers van gemiddeld meer dan 5% van het BBP in de jaren 1970 naar 2,4 % in 2015 gegaan, ten overstaan van een Europees gemiddelde van 2,7%.

De Raad staat positief tegenover het feit dat er in het Brussels Gewest voor de jaren 2015 en 2016 begrotingen in evenwicht werden opgesteld en dat het begrotingsjaar 2016 van de GGC met een zeer klein overschot werd afgesloten. Tevens vindt hij het positief dat de financiën van de 19 gemeenten in het begrotingsjaar 2018 werden opgenomen.

Wat het eigenlijke VSCB betreft, bevestigen **de representatieve werknemersorganisaties** hun voorgaande standpunten inzake het ontwerp van ordonnantie houdende instemming met het VSCB die in de adviezen van de Raad van 6 mei³ en 9 december 2013⁴ werden geformuleerd, evenals hun verwerping van het Pact. Ze zijn immers van oordeel dat de vaststellingen die de Europese Raad in zijn aanbevelingen heeft uitgedrukt, hun vrees voor de sociale gevolgen van het Verdrag versterkt.

Wat de toepassing van het Verdrag op het niveau van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie betreft, steunt **de Raad** de keuze die de gewestelijke Regering heeft gemaakt, meer bepaald in het kader van de opstelling van haar begroting 2018, voor een soepele toepassing van het Europees budgettaire en boekhoudkundig kader, krachtens hetwelk bepaalde strategisch geachte grootschalige investeringen niet in de begrotingsdoelstelling werden opgenomen, om zo het evenwicht van de gewestelijke financiën te bewaren.

Anderzijds steunt **de Raad** de Resolutie « met het oog op de aanpassing van de Europese budgettaire en boekhoudkundige voorschriften teneinde de openbare investeringen aan te moedigen », die het Brussels gewestelijk Parlement op 5 mei 2017 heeft aangenomen.

Gelet op de grote investeringen die het Gewest in de komende jaren moet verrichten, waardeert **de Raad** het dat er bij de toepassing van het VSCB enige soepelheid aan de dag wordt gelegd, meer bepaald voor wat de uitgaven betreft die aan grote mobiliteits- en veiligheidsprojecten worden besteed. Op dit punt verzoekt hij de Regering om de hoogst noodzakelijke investeringen uiteen te zetten die in de komende tien jaar zullen moeten worden verricht, en om voor elk project de beschikbare financieringsscenario's te verduidelijken.

¹ Federal Planning Bureau, *Public investment in Belgium : Current State and Economic Impact*, Working Paper 1 - 17, January 2017.

² Com (2017) 501final van 22 mei 2017.

³ [A-2013-025-ESR](#).

⁴ [A-2013-071-ESR](#).

De representatieve organisaties van de werkgevers, van de middenstand en van de non-profitsector verzoeken de Regering om meer te communiceren over de instrumenten die sinds de goedkeuring van de ordonnantie van 20 december 2013 werden ontwikkeld om een betere doelstelling inzake budgettaire opvolging van de gemeentelijke financiën te verzekeren. Tevens vragen ze of het Gewest en de gemeenten een planning op korte, middellange en lange termijn hebben kunnen ontwikkelen. Ze wensen dat de Algemene dotatie aan de gemeenten contractueel vastgelegde elementen zou bevatten, die de toekenning ervan koppelen aan het voldoen aan een aantal vereisten in termen van beheer, van investeringsdoelstellingen ten behoeve van de gemeenschap en van fiscaal pact (meer bepaald het niet invoeren van nieuwe belastingen die nadelig zijn voor tewerkstelling en economie, zoals voorzien in de ordonnantie van 19 juli 2007 ertoe strekkende de gemeenten te betrekken bij de economische ontwikkeling van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest).

De Raad meent dat een doeltreffende budgettaire coördinatie van fundamenteel belang is in een federale Staat waarin de Regeringen van de deelstaten een groot deel van de uitgavenbevoegdheid uitoefenen.

*
* *